

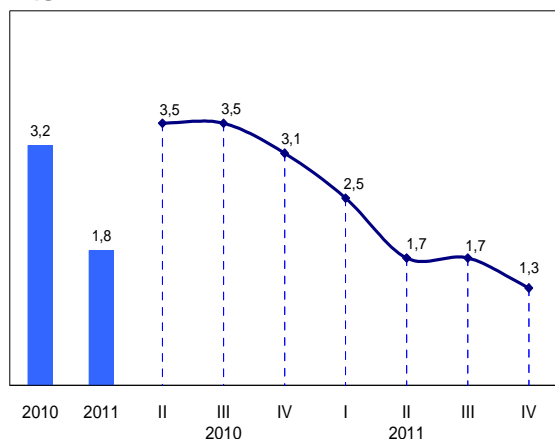
EAE-KO EKONOMIAREN EGOERA

EAEko ekonomiaren testuingurua

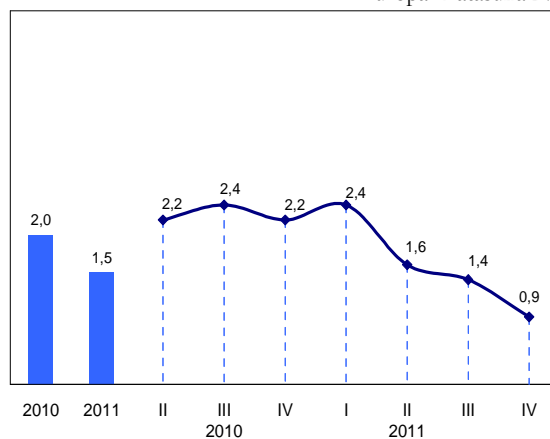
2011ko laugarren hiruhilekoa Euroguneak bizi duen egoera zailak markatu zuen, munduko ekonomiarako arrisku nagusia izan baitzen berriro. Izan ere, eremu horren narriadura garatutako beste herrialde batzuetara hedatu zen, bereziki Europakoetara, azaleratzen ari diren herrialdeek moteltze kontrolatuko egoerari eutsi zioten bitartean. Testuinguru horretan, finantza merkatuetan arriskutik aldentzeko joera areagotu zen eta hazkunde aurreikuspenen okerragotze garbia hauteman zen.

Munduko ekonomia. Barne produktu gordina Urte arteko aldakuntza tasak

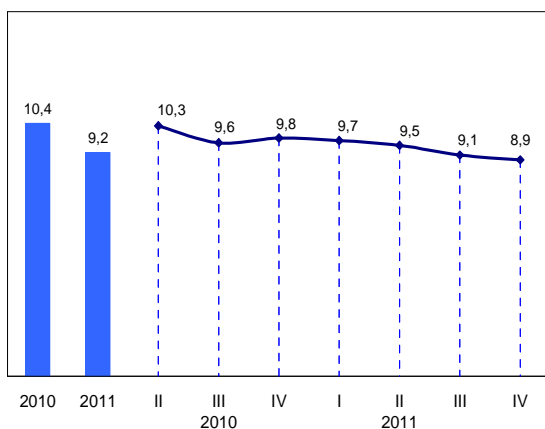
ELGE

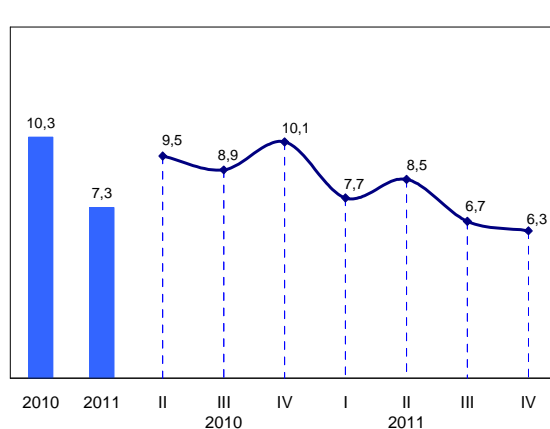
Europar Batasuna 27

Txina

India

Iturria: Eurostat, ELGE, NDF eta The Economist.

Hain zuzen ere, eskari globalaren beherakadak, eta bereziki Europako eta AEBetako merkatuenak, eragin zuzena izan zuen Txinako esportazioetan, iazko azken hiruhilekoan %14aren inguruan hazi baitziren, 2011ko lehen hiru hiruhilekoetan lortutako %20tik gorako tasak baino nabarmen gutxiago delarik. Salmentak gutxiago hazi baziren ere, barne eskariak sendo jarraitu zuen eta BPG %8,9 igo zen. Datu hori azken bi urte eta erdiko erritmo motelena da, baina, hala eta guztiz ere, urte osoko hazkundea %9,2an uzteko balio izan zuen. Bizitasun galera hori, neurri batean, Txinako gobernuak kreditua eta inflazioa kontrolatzeko bideratu zituen politiken ondorioa da. Izan ere, neurri horiei esker, kontsumoko prezioen indizea urtarrilean %4,5era jaisteaz lortu zen, uztailean jaso zen %6,6ko tasa baino askoz beherago dagoelako.

Garapen bidean dauden herrialdeen artean, aipamen berezia merezi du Brasileko ekonomiaren bilakaerak, Txinarena edo Indiarena bezain hazkunde aparta jaso ez bazuen ere (%1,4 hazi zen laugarren hiruhilekoan eta %2,7, berriz, 2011. urte osoan). Estimazio horien arabera, 2011. urtean munduko seigarren potentziaren tokia bereganatu zuen, duela ehun urte lehen potentzia zen Erresuma Batuen aurrean.

AEBek erakutsi zuten egonkortasunak ez zuen konpentsatu Europar Batasuneko moteltzea ezta Japoniaren beherakada ere. Beraz, ELGE osatzen duten herrialdeek, oro har, %1,3ra gutxitu zuten hazkunde tasa, 2011ko hirugarren hiruhilekoan jasotakoa baino lau hamarren gutxiago delarik. Zehazkiago adierazita, AEBek bere hazkunde erritmoa finkatu zuten eta ekonomia aurreratuen buruan kokatu zen. Kontsumo pribatuaren sendotasunak eta etxegintzan eginiko inbertsioak bide eman zioten BPGari 2011ko laugarren hiruhilekoan %1,6 hazteko. Tasa horrek hamarren bakar batean hobetu zuen aurreko hiru hilekoetako emaitza, baina aldaketa ekarri zion hazkundearen osaketari, gastu eta inbertsio publikoan oinarritu beharrean kontsumo eta inbertsio publikoan oinarritzen den eredu iraunkorrago bat hartu zuelako. Gehikuntza horri esker 100.000 lanpostu baino gehiago sortu ziren 2011ko azken hileko bakoitzean eta langabezia tasak behera egin zuen 2012ko urtarrilean %8,3an kokatu arte, hiru urteko mailarik apalena baita. Azkenik, inflazioak 2011ko irailean hasi zuen beheranzko joera areagotu zuen eta garai hartako %4,0tik %2,9ra jaitsi zen KPI indizea urtarrilean.

Japonian, ekonomiaren jarduerak berriro egin zuen behera eta %1,0 murriztu zen. Kontsumo publikoaren eta inbertsioaren igoerak ez zuen konpentsatu esportazioen apaltze bizia. Izan ere, herrialde horrek 24.599 milioi euroko defizita jaso zuen 2011. urtean merkataritzako harremanetan, 31 urtetik gorako epealdian jaso duen lehen saldo negatiboa baita. Datu positiboa prezioen aldetik iritsi zen, 2011ko azken hilekoetan jaitsi ziren arren, 2012ko urtarrilean balio positiboetara itzuli zirelako. Azkenik, langabezia tasa %4,6an kokatu zen abenduan, 2011. urte osoan izan zuen mailatik oso hurbil.

INGURUNeko EKONOMIEN ALDAGAI NAGUSIAK

	2010	2011	2010			2011			Urtar.	Otsaila
			IV	I	II	III	IV			
BPG erreala										
AEB	3,0	1,7	3,1	2,2	1,6	1,5	1,6	---	---	
Japonia	4,4	-0,7	3,2	-0,1	-1,7	-0,6	-1,0	---	---	
Eurogunea 17	1,9	1,4	2,0	2,4	1,6	1,3	0,7	---	---	
- Alemania	3,7	3,0	3,8	4,6	2,9	2,7	2,0	---	---	
- Frantzia	1,5	1,7	1,4	2,2	1,6	1,5	1,4	---	---	
- Erresuma Batua	2,1	0,8	1,7	1,6	0,5	0,4	0,7	---	---	
Inflazioa										
AEB	2,4	3,3	1,3	2,1	3,4	3,8	3,3	2,9	---	
Japonia	-0,7	-0,3	-0,3	-0,5	-0,4	0,1	-0,3	0,1	---	
Eurogunea 17	1,6	2,7	2,0	2,5	2,7	2,7	2,9	2,7	2,7	
- Alemania	1,2	2,5	1,6	2,2	2,5	2,7	2,7	2,3	2,5	
- Frantzia	1,7	2,3	1,9	2,0	2,2	2,3	2,6	2,6	2,5	
- Erresuma Batua	3,3	4,5	3,4	4,1	4,4	4,7	4,7	3,6	---	
Langabezia tasa										
AEB	9,6	8,9	9,6	9,0	9,0	9,1	8,7	8,3	---	
Japonia	5,1	4,6	5,0	4,7	4,6	4,4	4,5	---	---	
Eurogunea 17	10,1	10,2	10,1	10,0	10,0	10,2	10,5	10,7	---	
- Alemania	7,1	5,9	6,7	6,3	6,0	5,8	5,7	5,8	---	
- Frantzia	9,8	9,7	9,7	9,6	9,6	9,7	9,8	10,0	---	
- Erresuma Batua	7,8	---	7,8	7,7	7,9	8,3	8,4	---	---	

Iturria: BEA, Japoniako Bankua eta Eurostat.

Europar Batasunak narriadura orokorra jaso zuen eremua osatzen duten herrialdeetako hazkunde tasan eta 2011ko azken hiruhilekoan %0,9ra arte murriztu zuen BPGren gehikuntza, hots, aurreko hiruhilekoan baino puntu erdi bat beherago. Euroguneko herrialdeek gehiago nabaritu zuten erritmo galera hori eta haietako batzuek balio negatiboak jasotzera iritsi ziren (Italiak %-0,4, Txiprek %-0,7, Herbehereek %-0,3 eta Esloveniak %-1,5). Aitzitik, eremu horretakoa ez diren batzuek hazkunde biziagoa lortu zuten, beraien artean Danimarka, Polonia eta Erresuma Batua nabarmentzen direlarik.

Zehazkiago adierazita, Alemania bilakaera onena lortu zuten ekonomien artean kokatu zen eta laugarren hiruhilekoan %2,0 areagotu zuen bere BPG. Inbertsioaren bilakaera positiboak, bereziki eraikuntzan eginikoak, eta kontsumo publikoaren egonkortasunak kanpo arloak

nozitu zuen narriadura esanguratsua neurri batean konpentsatu zuten. Frantzia, ekonomia jardura nahiko egonkor mantendu zen eta %1,4ko hazkundea lortu zuen, aurreko hiruhilekoan baino hamarren bakar bat gutxiago, barne eskariak eta kanpo eskariak egin zituzten ekarpen positibo eta tamainaz antzekoei esker. Erresuma Batua, berriz, aurreko hiruhilekoan baino gehiago hazi ziren bakanetakoa da, baina lortu zuen hazkunde tasa Europako bazkide nagusia baino askoz ere txikiagoa izan zen. Kasu horretan, esportazioen bultzadak %0,7ra gorarazi zuen BPG, zeren eta kontsumo pribatuak eta inbertsioak azken bi urteko jaitsierarik handienak jaso zituztelako.

Azaleratzen ari den Europak, berriz, nahiko ondo saihestu zuen moteltzeko joera garbi hau. Izan ere, eremu horretako hamabi herrialdeetatik zortzi Europar Batasunak lortu zuen %0,9 baino gehiago hazi ziren, Letoniak, Lituaniak eta Estoniak %5,0tik gorako gehikuntza tasak lortu zituztela. Inbertsioaren sendotasunak eta esportazioen bizitasunak azaltzen dute, kasu gehienetan, gorakada horiek. Beste muturrean, periferiako ekonomiak kokatu ziren, zeinetan barne eskariak oso nabarmen lastatu baitzuen hazkundea. Hain zuzen ere, Greziak bere krisia areagotu zuen jardura ekonomikoaren %7,0ko jaitsiera batekin eta Portugalek bere narriadura areagotu zuen %-2,8ko tasa bat jaso arte, 2009ko erdialdetik inoizko emaitza txarrena baita.

Lan merkatuari dagokionez, Europar Batasuneko langabezia tasa 0,1 puntu igo da hileko bakoitzean 2011ko uztailetik, modu nahiko egonkor batean, 2012ko urtarrilean %10,1era iritsi arte, serie historikoa 2000. urtean hasi zenetik inoiz jaso den baliorik gorena baita. Tasa horrek adierazten du langabeen kopurua 24,3 milioi pertsonatik gorakoa dela. Hala ere, alde handiak daude lurraldeen artean langabezia tasaren bilakaerari dagokionez. Izan ere, Austrian, Herbehereetan eta Alemanian (abenduan, inoizko enplegu mailarik gorena lortu baitzuen herrialdea 1990. urtean berriro batu zenetik) langabezia tasa %4aren eta %5,8aren artean kokatu zen bitartean, Portugalen eta Espainian bi zenbakitan kokatu zen (%14,8 eta %23,3, hurrenez hurren).

Prezioek goranzko joera erakutsi zuten laugarren hiruhilekoaren hasieran, baina urte amaieran apaldu ziren eta Europar Batasuneko KPI indizea %3,0an kokatu zen otsailean. Berriro ere, herrialdeen arteko aldea oso nabarmena izan zen. Alemanian (%2,5) eta Frantzia (%2,5) inflazioa nahiko egonkor eta neurritsu ibili zen bitartean, azaleratzen ari den Europako herrialdeetan %3,0aren eta %4,7aren artean igo zen.

2011. urtean zehar, Espainiako ekonomiak lortua zuen susperraldi txikia ahuldu zen. Urte hartako laugarren hiruhilekoan, esportazioak areagotu baziren ere, kanpo arloak hazkundera 3,2 puntuko ekarpena eginez, inbertsioaren osagai guztiek, baina bereziki aktibo finko materialek, eta kontsumo pribatuak izan zuten narriadura biziak barne eskaria beheratu zuen,

hazkundeari 2,9 puntu kenduz. Aldakuntza horiek Espainiako ekonomiaren hazkunde tasa %0,3ra eramane zuten. Urte amaierako emaitza horri esker, BPGa %0,7 hazi zen 2011. urtean, Euroguneko herrialde nagusiekiko aldea zabalduz.

ESPAINIAKO EKONOMIA. TAULA MAKROEKONOMIKOA

Urte arteko aldakuntza tasak

	2010	2011	2010		2011		
			IV	I	II	III	IV
Azken kontsumoko gastua	0,6	0,7	0,4	0,4	-0,8	-0,6	-1,8
- Familien gastua	0,7	-0,1	0,8	0,4	-0,3	0,5	-1,1
- Administrazioaren gastua	0,2	-2,2	-0,9	0,6	-2,1	-3,6	-3,6
Kapital finkoaren eraketa gordina	-6,3	-5,1	-5,4	-4,9	-5,4	-4,0	-6,2
- Aktibo finko materialak	-6,4	-5,4	-5,4	-5,3	-5,6	-4,3	-6,5
- Eraikuntzan	-10,1	-8,1	-9,3	-9,2	-8,1	-7,0	-8,2
- Ekipamendurako ondasunetan	5,1	1,4	5,4	5,5	1,0	2,2	-2,7
- Aktibo finko inmaterialak	-4,8	0,0	-5,4	1,5	-3,1	2,0	-0,3
Nazio eskaria (*)	-1,0	-1,8	-0,9	-0,8	-1,9	-1,4	-2,9
Esportazioak	13,5	9,0	14,9	13,1	8,8	9,2	5,2
Inportazioak	8,9	-0,1	8,0	6,0	-1,3	0,9	-5,9
BPG (m.p.)	-0,1	0,7	0,7	0,9	0,8	0,8	0,3
Nekazaritza eta arrantza	-1,1	0,6	-0,3	1,1	0,5	0,4	0,3
Industria	0,6	1,9	1,3	3,0	2,3	2,8	-0,4
Eraikuntza	-7,8	-3,8	-5,9	-4,9	-3,2	-3,2	-3,7
Zerbitzuak	1,4	1,1	2,2	1,4	1,0	1,0	0,9
Produktuen gaineko zerga garbiak	-1,2	1,7	-2,2	1,2	2,5	1,3	2,0
GOGORATZEKOAK:							
- Kontsumoko prezioen indizea	1,8		2,6	3,5	3,5	3,1	2,8
- Enplegua (**)	-2,6	-2,0	-1,4	-1,6	-1,3	-2,0	-3,3

(*) BPGren hazkundeari eginko ekarpena. (**) Lanaldi osoko lanpostu baliokideak.
Iturria: Espainiako Estatistika Erakundea (INE).

Eskaintzaren ikuspegitik, ekoizpen adar guztiek beren emaitzak okertu zituzten. Azpimarratzekoak dira, bilakaera txarra jaso zutelako, industria eta eraikuntza. Lehenengoak tasa negatiboak jaso zituen, sei hiruhilekoz jarraian hazkunde positiboak lortu eta gero. Bigarrenak, berriz, jaitsiera areagotu zuen. Jardueraren ahultasuna lan merkatura igaro zen eta enplegu galera %3,3ra zabaldu zen, 2010eko hasieratik jaso den emaitzarik txarrenea baita.

Lanpostuen galera adar guztietan handitu zen eta, horren ondorioz, lanaldi osoko 570.000 postu galdu ziren urtebete bateko epean. Prezioen bilakaerari dagokionez, langabezia tasaren goranzko joeratik urrunduta, inflazioak beheranzko joerari eutsi zion. Hain zuzen ere, 2011ko apirilean %3,8ko igoera jaso ondoren, 2012ko otsailean KPI indizearen urte arteko tasa %1,9ra jaitsia zen.

Ekonomia eta Ogasun Ministerioaren datuen arabera, administrazio publikoek 91.344 milioi euroko defizita izan zuten 2011. urtean. Desoreka hori BPGren %8,51ren baliokidea da. Datuek baieztatzen dute kontu publikoetako desorekak 2,51 puntutan gainditu zuela Espainiako Gobernuak Europako Batzordearekin hartu zuen konpromisoa, alegia, BPGaren defizita %6ra jaistearena. Kontabilitate nazionalako terminoetan, administrazio publiko guztiek zenbaki gorriak zituzten urte amaieran.

Ekoizpena eta eskaria

Eustatek 2011ko laugarren hiruhilekorako argitaratu zituen hiruhilekako kontuen datuek baieztatzen dute EAEko ekonomia beste narriadura aldi batean murgilduta dagoelako beldurra. EAEko barne produktu gordinak moteltzeko joera erakutsi zuen urte osoan zehar eta azken hiruhilekoko hazkundera %0,2an estimatu zen, aurreko hiruhilabetekoa baino lau hamarren txikiagoa baita. Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako ekonomiaren batez besteko hazkundera %0,6 izan zen 2011. urtean. Eustatek laugarren hiruhilekorako argitaratu dituen zenbateko horiek inflexio gunea dira EAEko ekonomiaren bilakaeran, zortzi hiruhilekoz jarraian emaitza txikiak baina positiboak jaso ondoren hiruhileko arteko tasa %-0,2an kokatu baitzen. Ekonomiaren apaltze bizi hori barne eskaria osatzen duten aldagai guztien ahultasun sakonak eragin du.

Eskaintza aztertuta, eta salbuespena lehen arloa delarik, gainontzeko arlo guztiek narriadura zantzu garrantzitsuak erakutsi zituzten 2011ko azken hiru hilekoetan. Izan ere, balio erantsi gordinaren hazkunderari eginiko ekarpena %0,1ean kokatu zen, 2010eko lehen hiruhilekotik jaso den txikiena baita. 2011 osorako, agregatu horren urte arteko gehikuntza tasa %0,7 izan zen. EAEko ekonomiak bizi duen apaltze sakona are garbiagoa izan zen industrian eta zerbitzuetan, azken kasu horretan, bereziki administrazio publikoak eskaintzen dituen zerbitzuetan. Beherakada hori merkaturatzen ez diren zerbitzuek inoiz jaso duten handiena da. Datu horien oinarrian, defizit publikoari buruzko helburuak lortzeko aurrekontuetan egin diren murrizketak daude.